

5.ÜNİTE

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

Toprak, orman, maden ve su; herhangi bir **insan müdahalesi olmadan** doğada **kendiliğinden oluşan** varlıklardır ve bunlar **doğal kaynak** olarak adlandırılır. İnsanlar ise bu kaynakları ekonomik faaliyete dönüştürür. Yani **doğal kaynaklar ekonomik faaliyetlerin de temelini oluşturmaktadır**. Örnek olarak toprağın işlenmesi ile **tarım**, tarım ürünlerinin alınıp satılması ile **ticaret**, doğal güzelliklerin bulunduğu yerlerde **turizm**, madenlerin yer altından çıkarılması ile **madencilik** vb. ekonomik faaliyetleri ortaya çıkar.

Ülkemiz doğal kaynak bakımından zengin bir ülkedir. Bu durum ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyada ekonomik bakımdan hızla ilerleyen büyük bir ülke olmasını sağlamıştır.

BAŞLICA EKONOMİK FAALİYET TÜRLERİ

TARIM

HAYVANCILIK

SANAYİ

TİCARET

TURİZM

MADENCİLİK

ORMANCILIK

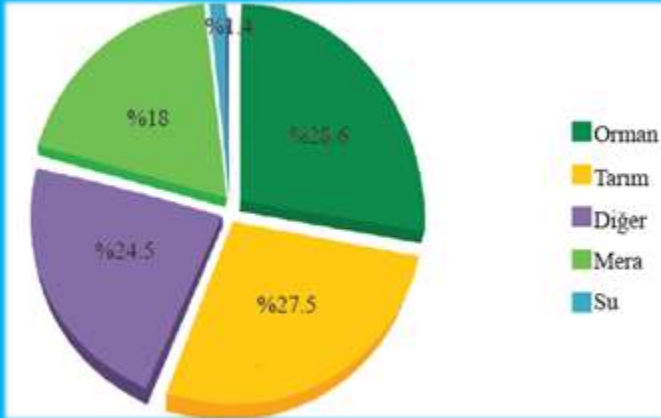
HİZMET SEKTÖRÜ

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

TOPRAKLARIMIZ

Toprak Canlılara yaşama ortamı sağlayan **yer kabuğunun yüzey bölümüdür**. Topraktan temel olarak **tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin** yapılır. Bunların yanında **toprak hammadde** olarak ta kullanılır ve **seramik, fayans, cam, kiremit, tuğla, çimento** gibi ürünlerde topraktan üretilir.

Ülkemizin toprakları **2016 TÜİK** verilerine göre dağılımında en fazla paya **%28.6 ile Orman** alanları sahiptir. Bunu **%27.5 ile Tarım** alanları takip etmektedir.

ÜLKEMİZDE TARIM

Tarım, ülkemizde yaşayan **insanların** önemli bir kısmı için **geçim kaynağıdır**. Aynı zamanda tarım faaliyetleri sonucunda elde edilen ürünler, tarımla uğraşmayan diğer **insanların da gıda ihtiyacını** karşılar.

Ülkemizde **tarım ürünü çeşitliliğinin** fazla olmasının en önemli nedeni **farklı iklim tiplerinin** (Akdeniz, Karadeniz, Karasal) görülmesi **Yükselti farklılıklarının** olması ve **topraklarının verimli** olmasıdır.

Ayrıca **sulama, gübre kullanımı, tohum ıslahı, makineleşme ve ilaçlama** tarımda **verimi** artırmaktadır

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

Ülkemizde tarım alanlarının büyük bir kısmında soğuğa ve kuraklığa dayanıklı **Tahıllar** ve **Baklagiller** yetiştirilir.

Tahıllar yani **buğday, arpa, çavdar, yulaf, Mısır Pirinç** yetiştirilir.

Tahıllar içinde en fazla yetiştirilen **buğday, un ve makarna** sanayisinde kullanılır. **Konya ovası** en fazla yetiştirilen yerlerdendir.

Buğday ülkemizde Karadeniz'in kıyı kesimleri hariç her yerde yetiştirilebilmektedir.

Mısır Karadeniz ve Akdeniz'de **Pirinç** Edirne ve Samsun'da yetiştirilir.

Baklagiller yani **nohut, fasulye, mercimek** vb. yetiştirilir.

Kuru fasulye, Nohut ve Yeşil mercimek **İç Anadolu'da**, kırmızı mercimek ise **Güneydoğu Anadolu** da yaygın olarak yetiştirilmektedir.

İklimin elverişli ve toprağın verimli olduğu yerlerde ise ekonomik değeri yüksek olan **sanayi bitkileri** ve **sebze ve meyveler** yetiştirilir.

Sanayi Bitkileri yani **zeytin, çay, ayçiçeği, Pamuk, Tütün, Sekerpancarı** yetiştirilir.

Fabrikada işlenerek yeni bir ürün hâline getirilen sanayi bitkilerinin ekonomik değeri fazladır ve **ülke ekonomisine katkısı fazladır**. Sanayi bitkileri ülkemizin kıyı kesimlerinde yetiştirilir.

Ayçiçeği en fazla **Edirne, Tekirdağ'da**, **Zeytin** en çok **Aydın, Muğla, İzmir** çevrelerinde, **Çay Rize** ve çevresinde, **Pamuk** en çok **Şanlıurfa, Aydın, Hatay** vb. yerlerde yetiştirilmektedir.

Şekerpancarı ise en çok **İç Anadolu'da** yetiştirilmektedir.

Meyve Sebzeler yani **elma, domates, Portakal ...** Yetiştirilir.

Meyve çeşitliliği açısından ülkemiz önemli bir konumdadır.

İncir Aydın'da, **Turunçgiller** Akdeniz kıyılarında, **Elma** Niğde, **Amasya'da** **Üzüm** Manisa, **Denizli, Mersin'de** **Kayısı** yoğun olarak **Malatya'da** yetiştirilmektedir. ...

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

ÜLKEMİZDE TARIMSAL VERİMLİLİĞİ ARTTIRMAK İÇİN YAPILABİLECEKLER

Sulama sistemleri geliştirilerek **sulu tarıma** geçilmeli.

Modern tarım makineleri kullanılarak verim arttırılmalı.

Ülkemizin iklim şartlarına daha iyi uyum sağlayan **Tohum Islah** çalışmaları yapılmalı.

Toprak analizleri yapılarak toprağın yapısına uygun zamanında ve **doğru gübreleme** yapılmalı.

Zararlılarla mücadele için doğru zamanda **doğru ilaçlama** yapılmalı.

Çiftçiler verimli ve modern tarım konusunda **eğitilmeli**.

Çiftçinin kazancını ve motivasyonunu arttırmak için **doğru pazarlama** stratejileri belirlenmeli.

Bölünmüş **araziler toplulaştırılmalı** ve devlet **doğru yerde doğru ürün desteklenmesi** yapılmalı.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

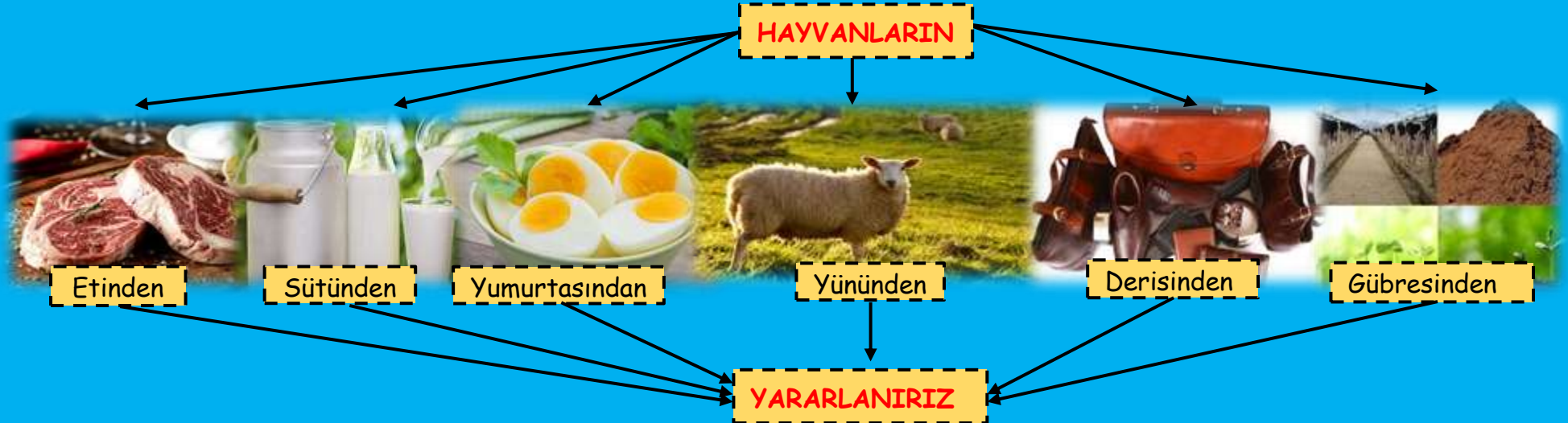
5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

ÜLKEMİZDE TARIMA DESTEK VEREN KURUMLAR

T.C Tarım ve Orman Bakanlığı.	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)	Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO)	Tarım Kredi Kooperatifi	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	GAP İdaresi Başkanlığı	Ziraat Bankası
						
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	TİGEM	TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ	1863			

ÜLKEMİZDE HAYVANCILIK

Ekonomik değer taşıyan hayvanların yetiştirilip pazarlanmasına **hayvancılık** denir.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK

Geniş meraların bulunduğu **Doğu Anadolu'da ve Doğu Karadeniz'de Mera Hayvancılığı**, nüfusun fazla ve Pazarlama İmkanlarının olduğu **büyükşehirlerin yakınlarında (Konya, İzmir) Ahır (besi) hayvancılığı** şeklinde yapılır.

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK

Bozkır bitki örtüsünün hakim olduğu **İç Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da koyun** yetiştiriciliği, **İç Anadolu'da (Ankara ve çevresinde) Tiftik keçisi**, Maki bitki örtüsünün hakim olduğu **Akdeniz'de ise Kıl Keçisi** yetiştirilir.

ARICILIK

Bitki çeşitliliğinin çok olduğu yerlerde yapılır. Ülkemizde bal üretimin de **Muğla, Rize, Hakkâri, Bitlis...** öne çıkmıştır.

BALIKÇILIK

Üç tarafının denizlerle çevrili ülkemizde balıkçılık **denizlerimizde göllerimiz de ve akarsularımızda** yapılmaktadır. En fazla ise **Karadeniz'de** yapılmaktadır.

KÜMES HAYVANCILIĞI

Et ve yumurta ihtiyacını karşılamak amacıyla **nüfusu fazla olan yerlerde** yapılan hayvancılık türüdür. **Kapalı Alanda** yapıldığı için **iklimden bağımsızdır**. Ülkemizin her **yerinde** yapılmaktadır.

İPEK BÖCEKÇİLİĞİ

İpek böceği yetiştirme ve kozasından ipek elde etme faaliyetidir. İpek böceği dut yaprağı yemek suretiyle beslenir. Ülkemizde en fazla **Bursa, Balıkesir, Bilecik** çevresinde gelişmiştir.

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

ORMANLARIMIZ

Ağaçların sık veya seyrek ancak kesintisiz bir örtü oluşturduğu alana **orman** adı verilir. Ülkemizin %28,6'sı ormanlarla kaplıdır. Ormanlarımız genellikle bol yağış alan kıyı kesimde yoğunlaşmıştır.

Ormanların birçok faydası vardır. Bunlar:

- **Kâğıt** Üretimi yapılır,
- **Mobilya** sanayinde kullanılır,
- **Kereste** ve **yakacak** olarak kullanılır.
- Bitkilerin yaprakları, çiçekleri, reçinesi, öz suyu **İlaç**, **kozmetik** ve **Boya** sanayisinde kullanılır.
- **Oksijen** üretir ve havayı temizler.
- **Mesire ve Dinlenme** alanı olarak kullanılmaktadır,
- **Vahşi hayvanların barınma** ve beslenme alanlarıdır,
- **Sel Erozyon** gibi **doğal afetlerin önler**,

SULARIMIZ

Su hem içme uyu olarak hem de ekonomik faaliyet için önemli bir kaynaktır. Ülkemizde bulunan denizlerimizden, akarsularımızdan, göllerimizden, yer altı sularımızdan, jeotermal kaynaklarımızdan birçok farklı şekilde faydalanılmaktadır.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

Sularımızdan Çeşitli Şekillerde Faydalanırız.

İçme suyu olarak kullanılmaktadır.

Tarımda sulama yapılmaktadır.

Ulaşım yapılmaktadır.

Balıkçılık yapılmaktadır.

Elektrik Enerjisi üretilmektedir.

Turizm yapılmaktadır.

Jeotermal enerji ve kaplıca olarak kullanılmaktadır.

Su sporları (Rafting, Dalış...) yapılmaktadır.

Tuz elde edilmektedir.

Deniz ticareti yapılmaktadır.

MADENLERİMİZ

Yer kabuğunun bazı bölgelerinde doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan minerallere **maden** denir. Madenlerin yer altından çıkarılması faaliyetine ise **madencilik** adı verilir. **Ülkemiz, yer altı kaynakları bakımından oldukça zengindir.** Bu nedenle madencilik ülkemizde yapılan **önemli bir ekonomik** faaliyettir. Aynı zamanda maden çeşitliliğinin fazla olması, sanayi kollarının farklılaşmasını sağlamaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında (1935) Atatürk tarafından Ülkemizin dışa bağımlılığını azaltmak madenleri araştırmak ve çıkarmak amacıyla **Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA)** kurulmuştur.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

Ülkemiz **maden çeşitliliği** bakımından oldukça zengindir. Dünyada ticareti yapılan **90 çeşit madenden 77'si** Türkiye'de bulunmaktadır. Ülkemizde çıkarılan demir, krom, bakır, boksit(alüminyum)) gibi madenler ülke sanayimizde önemli yere sahiptir. **Sivas Divriği'de** çıkarılan **demir** madeni Karabük'teki demir-çelik fabrikasında, **Artvin Murgul'da** çıkarılan **bakır** madeni aynı yerde bulunan bakır işleme fabrikasında, **Elazığ Guleman'da** çıkarılan **krom** madeni aynı yerde bulunan ferro-krom tesislerinde, **Konya Seydişehir'de** çıkarılan **boksit** (Alüminyum) madeni aynı yerde bulunan alüminyum fabrikasında işlenmektedir.

Ülkemizde çıkarılan **madenler çeşitli sanayi kollarının temelini** oluşturur. **Demir**, **inşaat sektöründe** ve **metal sanayisinde** kullanılırken **bakır**, **elektrik- elektronik sanayisinde** kullanılır. **Krom** demirin sertleştirilmesinde ve **çelik üretiminde** kullanılırken **uçak, otomobil vb. sanayilerde** ise **alüminyumun** ham maddesi olan boksit kullanılmaktadır. **Bor** madeni, **deterjan, boya, kimya vb. sanayilerinde**, **jet ve roket yakıtı** yapımında kullanılmaktadır. (Ülkemiz bor rezervi bakımından dünyada birinci sıradadır)

Madencilik

Ulaştırım

Sanayi

Demir madeni Sivas'ta çıkarılır işleneceği yer olan Zonguldak Ereğli demir çelik fabrikasına gönderilir ve burada işlenmiş demire dönüştürülür.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZI DOĞRU KULLANIYORUM

Dünya nüfusu hızla artmaktadır. 1950 de 2.5 milyar 1980 de 4.4 milyar 2020 de ise 7.7 milyarı geçmiştir. Bu devasa **nüfus sürekli bir tüketim halindedir**. İnsanlar yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretim faaliyetleri yapar ve bunun için doğal kaynaklardan yararlanırlar. **Kaynaklarımız ise sınırsız değildir**. Eğer bizler kaynaklarımızı israf edersek hem tükenme tehlikesiyle karşılaşırız hem de doğal çevreye zarar veririz.

İnsanlar ulaşım, ısınma, aydınlatma, sanayi üretimi... gibi **ihtiyaçlarını karşılamak için enerji kaynağına ihtiyaç** duyarlar. Enerji kaynakları; kömür, petrol, doğal gaz, rüzgâr ve güneş gibi çeşitli doğal kaynaklardır. **Enerji kaynakları; tükenebilir (yenilenemeyen) ve tükenmeyen (yenilenebilen) olmak üzere iki grupta incelenir**.

Yenilenemeyen (Tükenebilir) Enerji Kaynakları

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

KAYNAKLARIMIZI DOĞRU KULLANIYORUM

Yenilenebilir (Tükenmeyen) Enerji Kaynakları

Güneş Enerjisi

Rüzgâr Enerjisi

Hidroelektrik Enerjisi

Jeotermal Enerji

Yenilenemeyen (Tükenebilir) Enerji Kaynaklarını Açıklayalım

Taş Kömürü

Ülkemizde taş kömürünün tamamı **Zonguldak** çevresinden çıkarılmaktadır ancak ihtiyacımızı karşılamadığı için büyük kısmı da ithal edilmektedir. Çevresine **çok yüksek derecede ısı yaydığı** için evlerde kullanılmaz. Genellikle **Termik santrallerinde elektrik üretiminde ve Demir-çelik fabrikalarında demirin eritilmesinde** kullanılmaktadır. Fosil yakıt olduğu için çevre kirliliğine sebep olmaktadır.

Linyit Kömürü

Taş kömürüne göre **ısı enerjisi daha düşüktür**. Genellikle **evlerde ısınmak ve Termik santrallerde elektrik üretmen** amacıyla kullanılır. Ülkemizde en fazla çıkarılan enerji kaynağıdır. Kahramanmaraş (Afşin, Elbistan) Muğla (Yatağan), Manisa (Soma) ve Kütahya'da (Tunçbilek, Seyitömer, Tavşanlı) çıkarılır. Fosil yakıt olduğu için çevreyi kirletir.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZI DOĞRU KULLANIYORUM

Petrol

Büyük bölümü ithal edilen petrol ülkemizde çok az miktarda çıkarılmaktadır. Sadece Güneydoğu Anadolu'da (Batman Siirt, Diyarbakır Adıyaman) çıkarılır. **Aliağa** (İzmir), **İpraş** (İzmit), **Ataş** (Mersin), **Orta Anadolu** (Kırıkkale) ve **Batman** rafinerisinde işlenerek benzin, motorin, fuel oil, gaz yağı ve asfalt gibi şekillere dönüştürülür. Fosil yakıt olduğu için çevreyi kirletir.

Doğalgaz

Tükenebilir enerji kaynakları içinde çevreye en az zarar veren kaynaktır. Ülkemizde sadece **Kıklareli** (Hamitabat) ve **Mardin'de** (**Çamurlu**) çıkarılır. **Büyük bölümü** ithal edildiği için Hem Karadeniz'de hem de doğu Akdeniz'de doğalgaz arama faaliyetleri yürütülmektedir. Doğal gaz konutların ısıtılmasında, sanayide ve elektrik üretiminde kullanılır.

Nükleer Enerji

Nükleer reaktörlerde hasar meydana gelmediği ve atıkları güvenli depolandığı sürece zararı çok azdır. **Uranyum ve toryum** madenlerinin ham madde olarak kullanılmasıyla elde edilen enerji türüdür. **Ülkemizde şu anda aktif olarak kullanılan nükleer enerji santrali yoktur.** Ancak Mersin (Yapılıyor) ve Sinop'ta (Plan aşamasında) yapılması planlanmaktadır. Bu enerji santralleri tam kapasiteyle çalıştığında ülkemizin enerji ihtiyacının önemli bir kısmının karşılanacağı düşünülmektedir.

Mersin, Akkuyu'da yapım aşamasında olan nükleer santralin proje görseli

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

KAYNAKLARIMIZI DOĞRU KULLANIYORUM

Yenilenebilir (Tükenmeyen) Enerji Kaynaklarını Açıklayalım

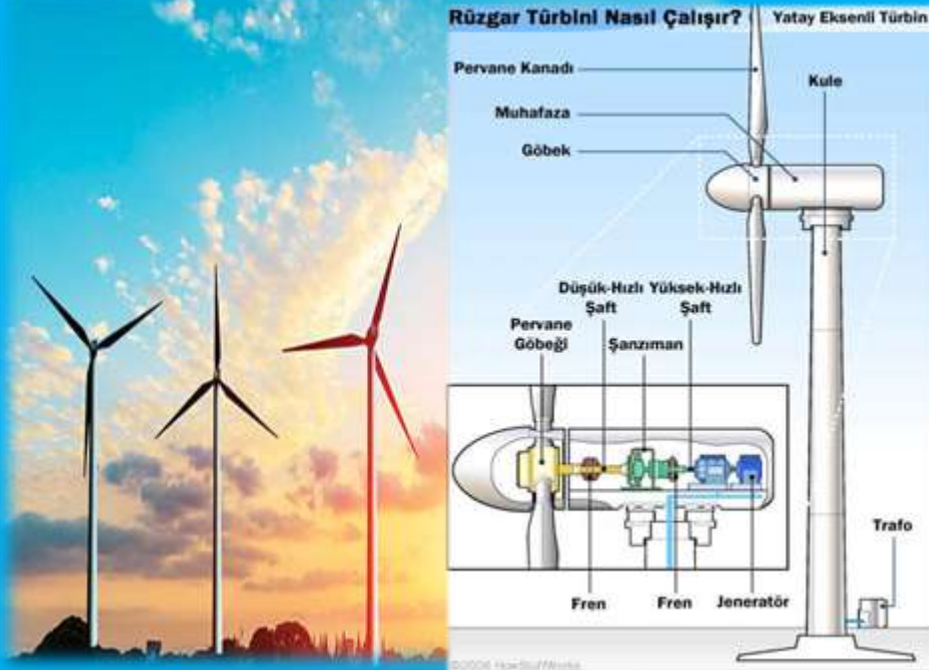
Güneş Enerjisi

Güneşli gün sayısı fazla olan bölgelerde genel olarak ısınmada, elektrik ve sıcak su üretiminde kullanılır. Ülkemizde güneş enerjisinden en fazla Akdeniz kıyı kesiminde ve Güneydoğu Anadolu'da yararlanılmaktadır. Güneşten alınan ışığın güneş panelleri ile elektrik enerjisine dönüştürülür ve bu elektrik deniz fenerleri, uzay mekikleri, yangın gözetleme kuleleri, sokak lambaları gibi yerlerde kullanılır.

Rüzgâr Enerjisi

Hava akımlarının yani rüzgârın bir pervaneyi döndürmesi ile elde edilen elektrik enerjisidir. Ülkemizde son yıllarda rüzgâr santrali yatırımları hızla artmaktadır. Bu sayede rüzgâr enerjisinin toplam enerji üretimindeki payında artış gözlemlenmektedir. En çok Çeşme, Bergama (İzmir) ve Çanakkale'de bulunmaktadır. Rüzgâr enerjisi üretiminde birinci sırada Ege, ikinci sırada Marmara, üçüncü sırada Akdeniz kıyı kesimleri gelmektedir.

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM KAYNAKLARIMIZI DOĞRU KULLANIYORUM

Hidroelektrik Enerjisi

Hızla akan suyun bir türbini döndürmesi ile elde edilen enerjidir. Ülkemizde özellikle eğimin fazla olduğu **Doğu Anadolu'da Doğu Karadeniz'de Hidroelektrik potansiyeli yüksektir.** Atatürk Barajı, Karakaya Barajı, Keban Barajı, ülkemizde hidroelektrik enerji üretimi yapılan barajlara örnektir. Çoruh nehri üzerine yapılan Deriner barajı tamamlandığında ülkemizin ve Avrupa'nın en büyük hidroelektrik kapasitesine sahip barajı olacaktır.

Jeotermal Enerjisi

Jeotermal enerji **fay hatlarının bulunduğu yerlerden çıkan sıcak su buharı ile üretilen enerjidir.** Bu enerji ile **Sarayköy (Denizli) ve Germencik'te (Aydın) elektrik üreten jeotermal santraller bulunmaktadır.** Sıcak su kaynaklarından **seraların ısıtılması konusunda da yararlanılmaktadır.** Aynı zamanda sıcak su kaynaklarının yeryüzüne çıktığı yerlerde **kaplıcalar** kurularak turizm faaliyetleri de yapılmaktadır.

Dünya nüfusu hızla artmaktadır ve Doğal kaynaklarımız sınırsız değildir. Dünyamızın ve ülkemizin kaynaklarını hiç tükenmeyecekmiş gibi kullanmak doğru değildir. Doğal kaynaklardan, **bizden sonra gelecek nesillerin de yararlanma hakkı** vardır. Doğal kaynaklar bilinçsizce tüketildiğinde gelecek nesiller yaşamlarını devam ettirmekte zorlanır. Bu nedenle **sorumluluk bilinciyle hareket etmeli ve doğal kaynakları tasarruflu kullanmalıyız.** Özellikle yenilenemeyen fosil yakıtları kullanmak hem çevre kirliliğine neden olur hem de bu kaynaklar ülkemizde çok bulunmadığı için başka ülkelere bağımlı hale geliriz.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM YATIRIM VE PAZARLAMA

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için ekonomik faaliyete ihtiyaç duyarlar. Bu ekonomik faaliyetleri de yatırım yaparak geliştirir ve diğer insanlara ürettiği ürünleri pazarlar. Yatırım yapan girişimci **doğru yere doğru yatırımı** yaparsa hem kendisi hem de ülke ekonomisi kazanç sağlar.

Çeşitli kaynakları kullanarak para kazanmak için yapılan girişimlere **yatırım** denir. **Pazarlama** ise üretilen malın ya da hizmetin çeşitli yöntemlerle satılmasıdır.

Satış & Pazarlama

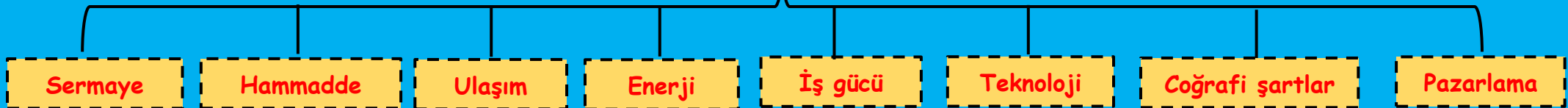
Bir bölgenin iklimi, yer şekilleri, ulaşımı, nüfusu gibi özellikleri o bölgede yapılan ekonomik faaliyetleri ve yatırımları doğrudan etkiler. Ülkemize baktığımızda farklı bölgelerde

- Farklı coğrafi özelliklerin görüldüğü,
- Yer şekillerinin farklılık gösterdiği,
- Yer altı kaynakları ve hammaddede çeşitlilik gösterdiği

İçin farklı bölgelerimizde farklı ekonomik faaliyetler ve yatırımlar gerçekleştirilmektedir

Yatırım Yapmak İçin Gerekli Olan Unsurlar

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

YATIRIM VE PAZARLAMA

SERMAYE (PARA)

Yatırım yapmak için en önemli faktördür. Araç gereç temini, enerji ve ham madde alımı, üretilen ürünlerin tüketiciye taşınması, çalışan işçilerin ücretlerinin karşılanması için sermaye gereklidir.

HAMMADDE

İşlenmemiş veya yarı işlenmiş maddelere ham madde adı verilir. Peynir ve yoğurt üretiminde kullanılan **süt**, un ve makarna üretiminde kullanılan **buğday** gibi. Yatırım yapılırken **hammaddeye yakınlık** hem üretim maliyetinin azaltılması hem de bazı hammaddelerin hızlı bozulmasından dolayı önemlidir.

ULAŞIM

Dağlık ve engebeli yerlerde ulaşım zor düz yerlerde ise ulaşım kolaydır. **Hem hammaddenin taşınması hem de pazarlama için ulaşımın kolay olması gerek.** Bunun için ulaşımın hızlı ve kolay olması gerek.

TEKNOLOJİ

İyi ve verimli bir yatırım yapmak için **teknolojiden de faydalanmak** gerekmektedir. Eski teknoloji ile dünya ile rekabet etmek imkansızdır.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

YATIRIM VE PAZARLAMA

İŞ GÜCÜ

Yatırım yapılacak yerde **çalışabilecek iş gücünün** de olması çok önemlidir. Genç nüfus iş gücü olması açısından yatırımları olumlu etkiler.

ENERJİ

Yatırım yapılırken enerjide büyük önem taşımaktadır. **Makinelerin çalışması, aydınlatma, ısıtma...** gibi birçok açıdan enerji önemlidir.

COĞRAFİ ŞARTLAR

Yatırım projesi hazırlarken **coğrafi şartları** (iklim, yeryüzü şekilleri) dikkate almayız. Çok **soğuk** bir yerde **t-shirt (tişört)** satamayacağımız gibi **çölde de kürk** satamayız. O nedenler yatırım ve pazarlama projemizde coğrafi şartları mutlaka dikkate almalıyız

PAZARLAMA

Bir ürünün, bir malın, bir hizmetin satışını geliştirmek amacıyla; tanıtmayı, paketlemeyi, satış elemanlarının yetiştirilmesini içeren, etkinliklerin bütününe **pazarlama** adı verilir. Bir **ürünü** üretirken **pazarlama şartlarına mutlaka dikkat etmeliyiz**. Ürünü satarken o üründen müşteri nasıl fayda sağlayacağı konusunda **reklam ve tanıtım yaparak insanların ilgisini çekmek** yerinde olacaktır.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

YATIRIM VE PAZARLAMA

Avantajlar ve Dezavantajlar	Yapılabilecek Yatırım Projesi	Nerelerde Yapılabilir
Sermayenin ve iş gücünün çok olması, teknolojinin ve ulaşımın gelişmiş olması, pazarlama imkânlarının kolay olması...	Bu özelliklere sahip yerlerde her türlü sanayi kuruluşu kurulabilir. (Plastik, tekstil, gemi, otomobil ...)	İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Gaziantep...
Yeryüzü şekillerinin düz, sulama imkanlarının geliştiği, iklimi uygun olması.	Bu özelliklere sahip yerlerde tarımsal projeler yapılabilir. Eğer kış ılıkılığı da mevcutsa seracılık kolaylıkla yapılabilir.	Adana, (Çukurova) Mersin, Antalya, Aydın, İzmir, Samsun (Çarşamba, Bafra)
Tarımın gelişmediği ancak meraların bolca bulunduğu yerler	Bu özelliklere sahip yerlerde hayvancılık projeleri yapılabilir. Et ve süt kombine tesisleri kurulabilir.	Erzurum, Kars...
Dağlıkların ormanların bulunduğu bitki örtüsü bakımından zengin olan yerlerde	Bu özelliklere sahip yerler arıcılık için uygundur.	Muğla, Rize, Hakkâri, Siirt...
Yaz sıcaklarının ve güneşli gün sayısının fazla olduğu ya da kayak tesislerinin bulunduğu yerler	Bu özelliklere sahip yerlerde turizm tesisleri kurmak uygundur.	Antalya, Muğla, İzmir, Uludağ Palandöken, Erciyes
Tahılların (Buğday, Yulaf...) yetiştiği yerler	Bu özelliklere sahip yerlerde un, makarna, Bisküvi, ekmek tesisleri kurmak için uygundur.	Konya, Karaman ....
Örneklerden de anlaşılacağı üzere yatırım ve pazarlama projesi hazırlarken hangi hammadde nerede varsa oraya o hammaddeye yönelik yatırım ve pazarlama projesi hazırlamak karlıdır. Sizlerde bu örneklerden yola çıkarak kendi projenizi hazırlayabilirsiniz.		

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM VERGİMİ ÖDÜYORUM

**VERGİNİN
MEYVESİ
HİZMETTİR**

Bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarının nasıl karşılandığını hiç düşündünüz mü? Toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü olan yapı **devlettir** ve bu hizmetlere **kamu hizmeti** denir. Devlet ülkeyi korur, kişilerin can ve mal güvenliğinin sağlar; barajlar, limanlar, köprüler okullar hastaneler inşa eder. Peki devlet bu ihtiyaçları karşılarken **kaynağı neden bulmaktadır**. Tüm bu soruların cevabı **vergidir**.

VERGİ: Devletin, kişilerden ve kurumlardan toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için yaptığı kamu hizmetlerinin finansmanını karşılamak üzere **yasal** olarak aldığı paraya denir

Vergiler **yasalarla belirlenir** resmî gazetede yayımlanır uygulamaya girer ya da **yasalarla uygulanamadan kaldırılır**.

Anayasamızın 73. Maddesine göre "**Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.**" Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır

Eşitlik her zaman adalet değildir. O nedenle **vergiler eşit alınmaz herkesin mali gücüne göre adaletli bir şekilde alınır.**

Vergi vermek **vatandaşlık görevidir** ve **vergi kaçırmak ise suçtur.**

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

VERGİMİ ÖDÜYORUM

Vergi vatandaşa hizmet olarak döner

Devlet vatandaşlardan vergi alır.

Alınan vergilerle devlet kamu hizmetlerini yerine getirir.

Vatandaş kamu hizmetlerinden yararlanır

Ödediğimiz Vergilerimizle

Okul

Hastane

Yol

Köprü

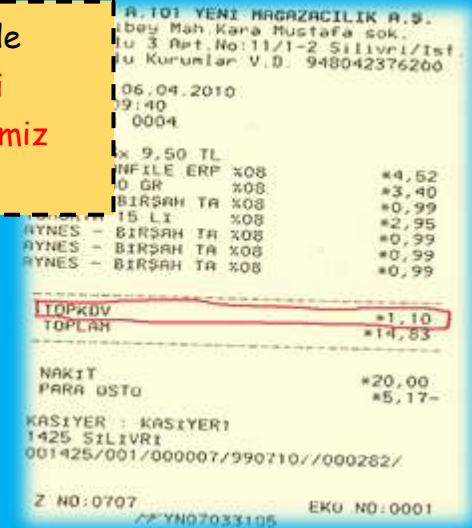
Baraj

Vb. hizmetler yapılmaktadır

Güçlü bir ülke olmanın yolu güçlü bir ekonomiye sahip olmaktan geçer. Bu ekonomik gücün önemli bir bölümü de vatandaşların ödediği vergilerden oluşmaktadır. Bunun için bütün vatandaşların bu bilinçte olması ve vergisini düzenli ödemesi gerekmektedir. Alışveriş, hayatımızda vazgeçemeyeceğimiz önemli bir olgudur. Alışverişlerimiz sonrasında mutlaka alışveriş fişi talep etmeliyiz.

Alışveriş sonrası fişimizi alırsak:

- Ödediğimiz verginin kamu hazinesine aktarılmasını sağlamış oluruz.
- Alışverişin kayıt altına alınmasını sağlayarak vergi kaçakçılığını önleriz.
- Kamu hizmetlerinin daha sağlıklı yürütülmesine katkı sağlamış oluruz.
- Bir tüketici olarak vatandaşlık görevimizi yerine getirmiş oluruz ve ürenle ilgili bir sorunla karşılaştığımızda elimizde geçerli bir belge olur.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

VERGİMİ ÖDÜYORUM

Ödediğimiz vergiler doğrudan vergiler ve dolaylı vergiler olarak ikiye ayrılır.

Doğrudan Vergiler

Belirli sürelerle ya da tek seferlik doğrudan doğruya devlete ödediğimiz vergidir.

Gelir Vergisi

Kazancımız üzerinden alınan vergidir.

Kurumlar Vergisi

Şirketlerden ve her türlü iktisadi kuruluşlardan alınır.

Emlak Vergisi

Evlerden Arsalar-dan ve dükkânlardan alınan vergidir.

Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV)

Araç sahiplerinden 6 ayda bir alınan vergidir.

Veraset ve İntikal Vergisi

Bedelsiz olarak elde edilen miras vasiyet gibi kalan servetten alınan vergidir.

Dolaylı Vergiler

Aldığımız ürünlerden ya da kullandığımız hizmetlerden belirli oranda kesilen vergilerdir.

Katma Değer Vergisi (KDV)

Aldığımız ürünlerden belirli oranda alınan vergidir.

BİZİM 4*1.25LT AY 108	*23,95
8690313594419	
15 ADX 1,00 TL	
G.LUNGO 110ML CIL 108	*15,00
TOPKDV	*6,38
TOPLAM	*68,80
BANKA KREDİ KARTI	
KARTIYER - KOTİMAL HAYAT	*68,80

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Lüks ya da sağlığa zararlı ürünler üzerinden alınan vergidir.

Bunların dışında

- Özel İletişim Vergisi
- Gümrük Vergisi
- Damga Vergisi
- ... vergiler mevcuttur.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ VE EKONOMİ

Ülkelerin **en önemli gücü insan** kaynağıdır. Ancak bu kaynak **ne kadar iyi eğitim almış ve yetişmişse o kadar etkili bir güç olur**. Eğer nüfus üreten değil sadece tüketen se ülke ekonomisine katkı sağlamaz sadece yük olur. Bir ülkenin gelişmesi için üretmesi ve üreten kişilerinde nitelikli kişiler olması önemlidir.

Nitelikli insan belli bir alanda kendini iyi yetiştiren, yaptığı işte uzman olan ve ülkesine katkı sağlayan insan gücü olarak tanımlanabilir.

NİTELİKLİ İNSANIN ÖZELLİKLERİ

- Her işi yapmak yerine **bir işte uzmanlaşmıştır** ve işini **en iyi şekilde** yapar.
- **Çağa ayak uydurur** mesleği ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri takip eder ve işini severek yapar,
- **Çalışkan, üretken, eleştirilere açık, iyi bir gözlemci, iyi bir iletişimcidir.**
- İşini yaparken **zamandan, malzemedan, enerjiden ve emekten tasarruf** eder.
- Ülkesine **faydalı**, çevresine iyi bir **örnektir**.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ VE EKONOMİ

Bir ülkede nitelikli insan ne kadar fazlaysa o ülkenin gelişmişlik seviyesi de o kadar fazladır. Çünkü o ülke nitelikli insan gücü sayesinde ekonomik olarak gelişecek; işsizliği azalacak, üretimi artacak ve ülkenin kalkınması sağlanacaktır.

Ülkemizin son yıllarda ekonomik olarak gelişmesinde **insana yaptığı yatırım** önemli bir yere sahiptir. Çünkü insanımız işinde ne kadar profesyonel olursa işi o kadar iyi yapacaktır. Buda ülke ekonomisinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

NİTELİKLİ İNSANA ÖRNEKLER

NURİ DEMİRAĞ

1886 yılında Sivas'ın Divriği ilçesinde dünyaya geldi. Eğitimini tamamladıktan sonra **ziraat bankasında ve maliye bakanlığında çeşitli memurluklarda** görevler üstlendi ancak **bir süre sonra memuriyeti bırakarak ticarete atıldı**. Millî Mücadele Dönemi'nde İstanbul'da ticaretle uğraşırken bir yandan da Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Maşka Şubesini yönetti. Millî mücadele başarıyla sonuçlanınca kardeşiyle **Samsun-Sivas demiryolunun yapımını üstlendi**. Kısa süre içerisinde **Samsun-Sivas -Erzurum ve Afyon- Dinar arasında 1012 km demiryolunu** tamamladı. Bu başarılarından dolayı **1934 yılında Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Nuri Bey ve kardeşi Abdurrahman Naci Bey'e "Demirağ" soyadını** verdi. Nuri Demirağ demiryolu inşasının yanında **Karabük Demir Çelik, İzmit Selüloz, Sivas Çimento, Bursa Yünlü Sanayi Dokuma tesislerini ve Eceabat Havalimanı'nı** inşa etti.

Ülkenin uçak ihtiyacını gören Demirağ **İstanbul'da uçak üretim atölyesi** kurdu. Uçakları uçuracak **pilot yetiştirmek amacıyla gök okulu** adında bir okul açtı ve kısa sürede **290 pilot yetiştirdi**. Uçak fabrikasında **Nu.D.36 ve Nu.D.38 adlı uçaklar üretildi**. Nuri Demirağ 1954 seçimlerinde Sivas milletvekili oldu. **Çölleşme, tarım, hayvancılık, enerji, barajlar, köprüler, limanlar hakkında çalışmalar yaptı**. 13 Kasım 1957'de İstanbul'da hayatını kaybetti.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ VE EKONOMİ

ZİHNİ DERİN

1880 senesinde Muğla'da doğdu. İlk ve Orta öğreniminden sonra İstanbul Halkalı Yüksek Ziraat Okulunu bitirdi. Bir müddet Orman mühendisliği ve öğretmenlik yaptı. 1920 senesinde İktisat Vekâleti, Ziraat Umum Müdürlüğü vazifesine tayin edildi. Vazifesiyle ilgili bir gezi sırasında Doğu Karadeniz bölgesinin çay ve turuncgiller üretimine elverişli olduğunu görerek bu bölgede çay tarımının başlatılması için gayret sarf etti. 1924 yılında çay araştırmaları enstitüsü kuruldu ve müdürlüğüne Zihni DERİN getirildi. Batum dan çay fideleri getirdi ve üretime başladı. Uzun uğraşlar ve teşvikler sonucunda bölgede çay tarımının öncülüğünü yaptı. 1964 senesinde "Çayın 40. Yılı" kutlama törenlerine katılmak üzere Rize'ye giderken bir trafik kazası geçirdi. Kazada aldığı yaralar neticesinde 1965 yılında vefat etti.

NEVZAT AYDIN

Türkiye'nin en iyi girişimcileri arasında yer alan Nevzat Aydın, yemeksepeti.com'u 2001 yılında kurmuştur. 2014 rakamlarına göre kayıtlı üye sayısı 2 milyon 900 binin üzerinde olan internet adresi günde ortalama 80 bin yemek siparişi alıyor ve ortalama hizmet verdiği kişi sayısı 220 bin civarında. 10 bin restoran portföyüyle büyümesini devam ettiren Yemek Sepeti, Ortadoğu'daki şirketi Foodonclick.com'u BAE'den sonra Katar, Umman, Suudi Arabistan ve Lübnan'da da hizmet vermeye başladı. Orta Doğu Bölgesi'nin internet girişimciliğinde öne çıkan ismi Fadi Ghandour'u Yemeksepeti'nin yönetim kuruluna dahil etti. Geçen sene Yemeksepeti, dünyanın en büyük online yemek sipariş platformu Delivery Hero tarafından satın alındı ancak Nevzat Aydın CEO olarak kariyerine devam edecek.

Ülkemizde ayrıca Sidar Şahin, Kaan Kayabalı, Arzu Kaprol, Cihat Dünder, Alp Saul, Kerem Çatay... gibi yüzlerce genç girişimciye örnek verilebilir.

Onlardan biriside sen olabilirsin. Tek eksikimiz çalışmak çalışmak çalışmak ....

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM MESLEĞİMİ BİLİNÇLİ ŞEKİLDE SEÇİYORUM

Meslek bireyin hayatını devam ettirebilmek ve geçimini sağlamak için yaptığı sürekli işe denir. **Meslek seçimi** hayatımızın en önemli kararlarından birisidir ve **geri kalan yaşamımızı** tümünden etkilemektedir. Bu nedenle doğru meslek seçimi çok önemlidir. Kendine uygun bir mesleği seçen birey işini severek yapar mesleğinde başarılı olur ve mutlu bir hayat sürer. **Meslek seçimi** tesadüfen belirlediğimiz bir karar değildir. **Belirli kriterlere göre hangi meslekleri yapabileceğimizi, kendimizin artılarını ve eksilerini belirlemeli ve ona göre yapmalıyız.**

Her mesleğin de kendisine ait özellikleri vardır. Örnek olarak iletişim becerisi yüksek, konuşkan ve sabırlı kişiler **öğretmenlik** mesleğinde başarılı olabilir. Yükseklik korkusu olmayan ve soğukkanlı olan bir kişi de **pilotluk** mesleğinde başarılı olabilir. Meslek seçiminde kişinin ilgileri, yetenekleri ve kişilik özellikleri dikkate alınmalıdır

MESLEK SEÇİMİ YAPARKEN DİKKAT ETMEMİZ GEREKENLER

Seçeceğimiz meslek **ilgimize isteğimize yeteneğimize, kişilik ve fiziksel özelliklerimize uygun** olmalıdır.

Serkan Altunigine © www.komikaze.net

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM MESLEĞİMİ BİLİNÇLİ ŞEKİLDE SEÇİYORUM

İletişim becerisi güçlü, konuşkan, sabırlı kişiler öğretmen, halkla ilişkiler uzmanı pazarlamacı... gibi meslekleri rahatlıkla yapabilir.

Seyahat etmeyi seven yükseklik korkusu olmayan, sorumluluk alabilen... kişiler pilot, hostes gibi meslekleri yapabilir.

İletişimi güçlü, ameliyattan ve kandan korkmayan, sabırlı, dikkatli ... kişiler doktor, hemşire ebe gibi meslekleri tercih edebilir.

El becerisi gelişmiş, üç boyutlu düşünebilen, çizimi seven sesleri çok iyi ayırt eden kişiler mühendis, mimar, ressam müzisyen gibi meslekleri tercih edebilir.

Seçeceğimiz mesleği iyi tanımalıyız mesleğin gerektirdiği eğitim şartını, mesleğin gelecekteki durumunu, bizim meslekten beklentimizi, mesleğin kazanç durumunu, mesleğin olumlu ve olumsuz yanlarını çok iyi araştırmalıyız.

Geçmişteki birçok meslek (Nalbant, kalaycı...) bugün ortadan kalktığı gibi gelecekte de bugün olan birçok meslek olamayacaktır.

GELECEĞİN MESLEKLERİ

- Uygulama Geliştirici
- Uzay madenciliği
- Dijital Para yöneticisi
- Pazarlama araştırma analisti
- Bilgi güvenliği analisti
- Psikolog
- Fiziksel terapist.
- ...

Meslekler Hakkında Bilgi Edinirken

- Mesleğin niteliği
- Çalışılan ortam
- Mesleğe Hazırlık
- Mesleğe olan talep
- İşe giriş koşulları
- Mesleğin olumlu ve olumsuz yanları
- Mesleğe girmek için aranan özellikler
- Meslekte yükselme
- Mesleğin getirdiği kazanç
- Emeklilik koşulları

Seçeceğim Mesleğin **olumlu** ve **olumsuz** yanları nelerdir.

6.SINIF ÖĞRETEN DEFTER

5.ÜNİTE ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM MESLEĞİMİ BİLİNÇLİ ŞEKİLDE SEÇİYORUM

Seçeceğimiz meslek **severek yapacağımız bir meslek** olmasına dikkat etmeliyiz. Çünkü severek yaptığımız işte her daim başarılı oluruz.

Kendimize uygun mesleği seçerken belirli aşamaları takip etmeliyiz.

MESLEK SEÇİMİ AŞAMALARI

- 1: Kendi özelliklerimizi tanımalıyız.
- 2: Meslekleri incelemeli ve tanımalıyız
- 3: Mesleğin eğitim durumunu incelemeliyiz.
- 4: Bilgileri değerlendir ve kararını ver.

MESLEK SEÇERKEN YAPTIĞIMIZ HATALAR

Ailemizin ya da toplumsal çevremizin baskısı ile meslek seçmek.

Popüler kazancı çok ama mutlu olamayacağımız mesleği seçmek.

Yeteneğimize, ilgi alanımıza fiziksel özelliklerimize uymayan ya da sadece puanım nereye yeterse diye meslek seçmek.

